නාට්‍ය, වේදිකාව, රංගය සහ මෙල්බර්න් ප්‍රජාව - 4

ආචාර්ය
තරංග
දන්දෙනිය

ශ්‍රී ලාංකීය සම්භවයකින් යුතුව මව්බිමෙන් බැහැරව පැන නැගුනා වූ ප්‍රජා හෝ වෘත්තීය රංග පිළිබඳ වාර්ථා ඇත්තේ ඉතා අඩුවෙනි. එම රංග පැනනගින්නා වූ දේශයන් හි ජීවත් වන සංක්‍රමණික ප්‍රජාවේ බහුතරය ද ඒ සඳහා අවධානය යොමු නොකරන තත්වයක දී, ශ්‍රී ලංකාවේ වෙසෙන ජනතාව දැනුවත් නොවීම එතරම් අරුමයක් නැත. රංග කලාවේ නියුතු වූවෝ ද රටින් බැහැරව කෙරෙන්නා වූ රංග කටයුතු පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් දැනුවත්කමක් නොමැති අතර, දැනුවත් වුවෝ ද ඒ පිළිබඳ නිසි තක්සේරුවක් නොකරති.

විදේශයක නිපදවෙන රංග ක්‍රියාවක්. මව් රට දැනුවත් වන්නේ, නූතනයේ නම් සමාජ මාධ්‍යය හරහාය. එසේ නොමැතිනම් ඒ කටයුත්තේ නිරත වු පිළිගත් නියුක්තිකයෙකු පුවත්පතකට විසින් ලබා දෙන්නා වූ සම්මුඛ සාකච්ඡාවකිනි. නැතහොත් කලාතුරකින් ආරාධනාවක් ලැබ සංචාරයක නියුතු වූ මාධ්‍යවේදියකුගේ සටහනක් හරහා ය.

සමාජ මාධ්‍යය ද නොතිබි එවකට, මව් බිමේ සිටි කාලයේ දී රටින් පිට සිදු කෙරුනු ලැබූ රංග කටයුතු පිළිබඳ මා මුලින් ම දැනුවත් වූයේ මැදපෙරදිග ආශ්‍රිත රැකියා සඳහා සංක්‍රමණය වූ පිරිස් කළ අවුරුදු ආදී උත්සව ගැන වූ පුවත්පත් වාර්තා හරහාය. වරක් සිඩ්නි නුවර වාසය කරගත් ශ්‍රී ලාංකීය නාට්‍යකරුවකු වන අර්නස්ට් මැකින්ටයර් නාට්‍යවේදියා කැළණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ දී කළ නාට්‍ය වැඩමුළුවක් නිසා, සිඩ්නි නුවර ආශ්‍රිත ව ඔහු කළ වේදිකා නාට්‍ය කිහිපයක් පිළිබඳ මම දැනුවත් වූයෙමි.

එමෙන්ම, පෞද්ගලික දැනුවත්කම නිසා මාගේ පියා රචිත පරාස්ස නාට්‍ය අනුව නවසීලන්තයේ දී රෙ-ිහණ බැද්දගේ සූරීන් විසින් කළ වැඩමුළු රංගයක් ද, සිඩ්නි නුවර චම්පා බුද්ධිපාල නාට්‍ය වේදියා එම පිටපතින්ම කළ රංගයක් පිළිබඳව ද මම දැනුවත්ව සිටියෙමි. එක්සත් රාජධානියේ දී නාමල් වීරමුනි රංග වේදීයා සිදු කළ රංග ක්‍රියාකාරකම්ද, විජිත ගුණරත්න නාට්‍ය-වේදියා ස්වීඩනයේ දී කළ රංගනයන්ද, ගුණසේන ගලප්පත්ති ජ්‍යේෂ්ඨ රංගවේදීයා ඇමරිකාවේ සිදුකළ රංගයන් ද අසා දැන සිටියේ ඔවුන් ලංකාවේ බොහෝවුන් දන්නා නාට්‍යවේදීන් නිසාමය. එහෙත්, මෙකී රංග නියුක්තිකයන්ට අමතරව එම රටවල ද, සංක්‍රමණික ප්‍රජාව සිටිනා අනෙකුත් රටවල ද, රංග කටයුතු හි නියුතු බොහෝ පිරිස් සිටිති. ඔවුන්ගේ නිර්මාණ සංක්‍රමණික ප්‍රජාවට මහත් සේවයක් සිදු කරන නමුදු, ඒ භූමියෙන්, ඒ සංස්කෘතික ජන සමාජයෙන්, හා කාලයෙන් ඔබ්බට ඒ නිර්මාණ පිළිබඳ තොරතුරු සංසරණය වී නොමැත.

පනහේ දශකයේ සිට ක්‍රියාකාරී වන මෙල්බන් නුවර රංග කටයුතු, අසූව දශකයේදී උත්තේජනය ලදුව, එලගැන්වෙන්නේ අනූව දශකයේ මැද සිටය. 1980 දශකයේ සහ 1990 දශකවලදී, සංවිධානාත්මක වේදිකා රංග ලෙසින් ප්‍රජා රංගයන් හි දියුණුවක් ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ සිට රංගනයේ යම් යම් පරිචයන් ලැබූ සම්පත් පුද්ගලයන් ගේ ආගමනයත් සමගමය. දශකයකට මදකට පෙරාතුව මෙරටට නාට්‍ය හා රංග කලාව හදෑරීමට ශිෂ්‍යත්වයක් ලදුව පැමිණි මා මුලින්ම සම්බන්ධ වන්නේ කිව් ප්‍රදේශයේ ජීවත් වූ හිතවතුන් පිරිසකගේ දරුවන් හට අවුරුදු උත්සවක් සඳහා නාට්‍යක් පුහුණු කිරීමටය. අනතුරුව මා එක්වන්නේ ජයශ්‍රී චන්ද්‍රජිත් ප්‍රවීන රංගවේදියා ප්‍රති නිශ්පාදනය කරනු ලබන එදිරිවීර සරත්චන්ද්‍ර මහා නාට්‍ය වේදියාගේ මහාසාර නාට්‍යයේ රංග පුහුණු නැරඹීමටය. මේ අවස්ථා දෙකෙහිදි ම, එයට සම්බන්ධ වූ පිරිස් හරහා, මෙනුවර වූ සංක්‍රමණික ප්‍රජාව මූලික වූ රංග කටයුතු හි ස්වභාවය පිළිබඳ යම් අවබෝධයක් මා හට ලැබීමට හැකිවිය.

වර්තමානයේ තරමක පසුබෑමකට ලක් වුවද, එවකට ලංකාවේ තිබූ නාට්‍ය පුහුණු සම්ප්‍රදායේ නොතිබූ අපූරු අංග බොහෙ-ා්මයක් මේ ප්‍රජා ක්‍රියාකාරකම් හි විය. රංගනයට සම්බන්ධ ප්‍රජාවම පැමිණියේ එකාවන්වය. නළු නිළි ආදී සහභාගී වූවෝ පැමිණි සියල්ලෝ උදෙසා ම නිවෙස්වලින් කෑම සූදානම් කරගෙන පැමිණියෝහුය. එකි-නෙකා සාකච්ඡා කරමින් රංගනයට අදාල අනෙකුත් කටයුතු වලට දායක වූ ඔවුන් මේ සහභාගී වීම නිසා මානසික විශ්‍රාන්තියක් ලැබුවා විය හැකිය. මා 2006 වසර වලදී ඇගමෙමනන් නම් ග්‍රීක නාට්‍යය සිංහල ප්‍රජාව සමග ඉදිරිපත් කරන කල්හි පමණක් නොව ඊට පසු නිශ්පාදන සඳහා ද ප්‍රජා උපකාරය ඒ අයුරින්ම ලැබුණි. මෙවැනි වූ ප්‍රජා ක්‍රියාකාරකම් ලංකාවේ දැනට ප්‍රධාන ධාරාවේ දැකිය නොහැකිය.

වර්තමානයේ තරමක පසුබෑමකට ලක් වුවද, එවකට ලංකාවේ තිබූ නාට්‍ය පුහුණු සම්ප්‍රදායේ නොතිබූ අපූරු අංග බොහෝමයක් මේ ප්‍රජා ක්‍රියාකාරකම් හි විය.

ප්‍රජාව අතරින් පැන නගින රංගයන් වර්ගකරණයේ දී සලකා බලන කාරණා අතර මූලික වන්නේ, එම නාට්‍ය සඳහා යොදා ගන්නා මූලයන්, සහභාගිවන පිරිස් හි අරමුණු, සහ පිරිස් ස්වභාවයි. ලෝකයේ රංග කලාව අධ්‍යයනය කරන්නන් විසින් කරනු ලබන බෙදීම් අනුව අපගේ ප්‍රජාව අතරින් පැන නගින වේදිකා රංගනයන් බහුතරය අයත් වන්නේ ඉසට ණීඑ□ පමක-එසප්මකඑමර්ක එයැ්එරු යන අනු ධාරා-වටය. එහිදී දක්නට ලැබෙන අනු කොටස් තුනක් වන ඨයැඑඑද එයැ්එරු (ජනවර්ගීය වේදිකා රංග) එසටර්බඑ එයැ්එරු (සංක්‍රමණික වේදිකා රංග) ඤපපමබසඑහ එයැ්එරු (ප්‍රජා වේදිකා රංග) වර්ගයන් ට අයත් ප්‍රජා ක්‍රියාකාරකම් හි ලක්ෂණ මෙ නුවර ප්‍රජාව අතරින් බිහිවු රංගයන් විමසා බලන්නේ නම් වටහාගත හැකිය.

Ghetto theatre යනු ඒකල ජනවාර්ගික කණ්ඩායමක රංග ක්‍රියාවක් ය. සහභාගීවන්නෝ තම සංස්කෘතික හෝ භාෂක ජන කොටස හා තදින් බැඳුණා වූ කණ්ඩායමකි. අතැර ආ මව්බිම, සංස්කෘතිය හා භාෂාව කෙරෙහි වූ ඇල්ම සහ මතකය නිසාම ඒ හා සබැඳි මූලාශ්‍ර හෝ ඒ මූලාශ්‍ර සිහිකරවන ආකාරයේ රංගයන් ඉදිරිපත් කිරීම මෙහිදී පොදු සාධකයකි. අප මෙනුවර දැක ඇති බොහෝමයක් රංගයන්හි ඇත්තේ මෙකී ලක්ෂනය. සංක්‍රමික වේදිකා රංගයන් හි වස්තුමය විෂය ලෙස, සංක්‍රමනය වූවන්ගේ මව්බිම හා නව වාසභූමියේ ජීවත් වීමේ ස්වරූපය ඉදිරිපත් කරයි. එහිදී, අහිමි වූ මව්රට සහ සබඳතා ද, නව පරිසරයේ ඇති අභියෝග සහ ගැටළු ද ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. සාපේක්ෂව සලකා බැලීමේදී මේ ආකාරයේ විෂයයන් අපගේ වේදිකා රංගයන් සඳහා යොදවා ඇත්තේ කලාතුරකින්ය. ප්‍රජා රංග යනු, වෘත්තීන්, සංස්කෘතික පුහුණු, සමාජ කුලක, ස්ත්‍රී පුරුෂ ලිංග ආදී වූද පොදු සමානතා මත බෙදුනා වූ කුඩා කණ්ඩායම් තම කුඩා කණ්-ඩායම් හි ඵල ප්‍රයෝජනය උදෙසා කරනු ලබන රංග ක්‍රියාය. ඇතැම් විට එය තම කුඩා කණ්ඩායම් ප්‍රජාවේ සාමාජිකයන් ගේ සංවර්ධනය උදෙසා කෙරෙන්නක් විය හැකිය.

එදවස කුඩා කණ්ඩායම් කිහිපයකට බෙදී තිබූ ප්‍රජාව විවිධ ආදිශිෂ්‍ය සංගම්, වෘත්තීන් හට අදාල සංගම් ආදී වශයෙන් ගණනය කළ නොහැකි තරමට බෙදී වෙන්වී ඇත. ක්‍රමයෙන් බෙදී යමින් පවතින එම ශ්‍රී ලාංකීය ප්‍රජාවේ රංග ක්‍රියාකාරකම් උදෙසා සෑම සති අන්තයක්ම බෙදා වෙන්කර ගෙන ඇත. එබැවින්, මෙම කුඩා ප්‍රජාවන් හරහා පැන නගින ඒ රංග ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ තොරතුරු එම ප්‍රජාව ජීවත් වන ප්‍රාන්ත යේ වාසය ම වෙසෙනා ශ්‍රී ලාංකීකයන් ද නොදැන සිටීම අරුමයක් නැත.

(මතු සම්බන්ධයි)